

Anti-pestbeleid

De Leertrommel / 't Neerveldje

Inhoudstafel

1. Verschil tussen conflicten, plagen en pesten
 - 1.1. Conflicten/ruzies
 - 1.2. Plagen
 - 1.3. Pesten
2. Pesten
 - 2.1. De kernelementen van pesten
 - 2.2. Verschillende rollen
 - 2.3. Over het kind dat pest
 - 2.4. Over het kind dat gepest wordt
3. Preventief werken
 - 3.1. Werken aan een positief klasklimaat
 - 3.2. Werken aan een positief schoolklimaat
 - 3.3. Het voorbeeld van volwassenen
4. Melden van pestproblematiek of verontrustende situaties
5. Aanpak van pestgedrag
 - 5.1. Aanpak op klas- en op schoolniveau
 - 5.2. Ouderbetrokkenheid
 - 5.3. Consequenties
6. Begeleiding
 - 6.1. Tips voor begeleiding van de gepeste leerling
 - 6.2. Gepeste
 - 6.3. Klasgenootjes
7. Adviezen en tips voor ouders
 - 7.1. Ouders gepeste leerling
 - 7.2. Ouders pester
 - 7.3. Andere ouders
8. Cyberpesten
 - 8.1. Wat is cyberpesten?
 - 8.2. De school wil cyberpesten voorkomen
 - 8.3. Stappenplan bij cyberpesten
 - 8.3.1. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)
 - 8.3.2. Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen
 - 8.3.3 Verdere opvolging en nazorg
9. Bronnen

1. Verschil tussen een conflict, plagen en pesten

1.1. Conflicten/ruzies

Conflicten en ruzies draaien om onenigheid of meningsverschillen tussen leerlingen die in een gelijke machtspositie zitten. In een conflict zijn er twee kanten aan het verhaal, beide partijen kunnen de situatie beïnvloeden. De emoties kunnen hoog oplopen.

Conflicten zijn vervelend maar komen regelmatig voor in het dagelijks leven. Het is bovendien nuttig voor leerlingen om te leren ruzie maken en conflicten op te lossen. Het is goed om leerlingen te leren omgaan met kritiek en hun ideeën goed te verwoorden. Dat is de basis voor goede relaties, een fijne schoolsfeer en een gezonde samenleving. Als een conflict goed wordt aangepakt volgt meestal verzoening. Het betekent dus niet automatisch het einde van de vriendschap.

Gezond ruzie maken brengt kinderen weer dichterbij elkaar, het werkt verbindend. Daar leren ze een hoop van, zoals het kijken naar de mening van een ander en het zoeken naar betere oplossingen dan de juf / meester of anderen steeds om hulp te vragen. Uiteraard mag ruziemaken niet de bovenhand krijgen in een vriendschapsrelatie.

Tevens is het belangrijk dat we kinderen leren verdraagzaam zijn en benadrukken dat iedereen anders is. We moeten leren respect hebben voor het anders zijn van elkaar. Hier wordt doorheen het schooljaar in elk leerjaar op klasniveau gewerkt binnen o.a. de lessen godsdienst. Ook op schoolniveau werken we hieraan door middel van het jaarthema en de daaraan gekoppelde maandpunten waarin belangrijke waarden en normen worden besproken.

1.2. Plagen

Bij plagen zijn er gelijke machtsverhoudingen. Het is eerder onschuldig gedrag met weinig nadelige gevolgen. De plagerijen zijn gericht op wisselende leerlingen. Het gaat meestal niet over een groep tegen één leerling (wel 1 tegen 1). De geplaagde leerling blijft in groep en kan het voorval snel vergeten. Plagen is vooral een spel en het gebeurt vaak tussen vrienden. Het is een spel waarbij wordt gekeken of de andere creatief kan reageren op een plagerij. Deze reactie wordt gewaardeerd.

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Plagen is onschuldig, voor het plezier, er is respect voor elkaar en het kind blijft opgenomen in de groep. Het plagen houdt op als één van de kinderen het niet meer leuk vindt!

Binnen een veilige omgeving is er ruimte voor een plagerij of een conflict, maar nooit voor pesten.

1.3. Pesten

Bij pesten is er altijd sprake van een ongelijke machtsverhouding. Leerlingen die pesten zijn altijd sterker of worden als sterker gezien dan leerlingen die gepest worden. Leerlingen die gepest worden of omstaander zijn, leren schrik te hebben voor de macht van diegenen die pesten. De leerling die gepest wordt is vaak niet in staat om zich te verdedigen. Leerlingen die pesten vertrouwen er sterk op dat niemand iets verder vertelt over de situatie.

Ze hebben de omstaanders nodig om hen aan te moedigen, toe te kijken en verder niets te doen. Pesten gebeurt bewust, met de bedoeling te kwetsen (fysiek en/of verbaal). In het volgende hoofdstuk gaan we hier verder op in.

Hieronder kunt u het schematisch overzicht van Katholiek Onderwijs Vlaanderen over het verschil tussen pesten, plagen en conflicten terugvinden.

PESTEN	PLAGEN	CONFLICT
• Ongelijke machtsverhouding • Bewust, met de bedoeling te kwetsen • Zware gevolgen, schadend gedrag • Zichtbaar of achter de rug • Systematisch, korte of langere periode • Vaak dezelfde leerling die gepest wordt • Alleen of in groep; sociale functie • Isolatie van leerling die gepest wordt • Moeilijk herstel	• Gelijke machtsverhouding • Onschuldig • Weinig nadelige gevolgen • Wisselend slachtoffer • 1 tegen 1 • Geplaagde blijft in groep • Vlug vergeten	• Geen verstoord evenwicht • Meninge worden op hevige en emotionele wijze uitgelegd • Meestal verzoening • Niet automatisch het einde van de vriendschap

2. Pesten

Pesten komt helaas op iedere school voor, dus ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus willen aanpakken. Onze school wil een school zijn waarin alle kinderen zich prettig en veilig voelen, zodat iedereen zich op een positieve manier kan ontwikkelen. We proberen een positief klimaat te scheppen waarin dit optimaal mogelijk is. Onderdeel daarvan is om te proberen te voorkomen dat er gepest wordt.

Een pestproject is echter niet voldoende om een eind te maken aan een pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

2.1. De kernelementen van pesten

Kinderen die pesten zijn altijd sterker of worden als sterker gezien dan kinderen die gepest worden. Kinderen die gepest worden of omstaander zijn, leren schrik te hebben voor de macht van diegenen die pesten. Kinderen die pesten vertrouwen er sterk op dat niemand iets verder vertelt over de situatie. Ze hebben de omstaanders nodig om hen aan te moedigen, toe te kijken en verder niets te doen. Pesten gebeurt vaak op een geplande, systematische manier. Pestsituaties kunnen een korte periode duren, maar kunnen evengoed een langere periode voorkomen. Het gebeurt soms heel zichtbaar, maar vaak ook achter de rug. Hierdoor is het niet altijd gemakkelijk vast te stellen.

Kinderen die pesten kunnen dat in hun eentje doen of in groep. Ze kunnen één, twee of meerdere kinderen pesten.

Pesten kan op veel verschillende plaatsen gebeuren: in de gangen en klassen, op de speelplaats, in de turnzaal, tijdens feesten en schooluitstappen, onderweg naar school, maar ook via gsm of internet. Pesten met elektronische middelen is cyberpesten. Zie hoofdstuk 8.

Om van pesten te kunnen spreken moeten de volgende elementen aanwezig zijn:

- een ongelijke (of als ongelijk ervaren) machtsverhouding tussen diegene die pest en diegene die gepest wordt
- intentie om te kwetsen
- diegene die gepest wordt voelt zich rot (pijn, angst, enz.)
- diegene die pest haalt plezier uit de gevolgen voor diegene die gepest wordt
- het pesten keert meestal terug en wordt erger naarmate het blijft duren
- er is sprake van een open of verborgen dreiging van nog meer pesterijen

2.2. Verschillende rollen in een pestsituatie

Een **passief** slachtoffer is meestal een onzekere, gevoelige, stille of eenzame leerling. Hij staat lichamelijk zwakker (bv. de kleinste van de klas) en heeft vaak een positieve relatie met volwassenen. Kinderen die zelf zonder aanleiding te geven meer kans lopen om gepest te worden dan de gemiddelde leerling.

Een **provocerend** slachtoffer combineert zenuwachtige met agressieve reacties en sociaal afwijkend gedrag veroorzaakt zo irritaties en spanningen. Vaak ook bij volwassenen. Hij durft ook zelf soms ook te pesten.

In beide gevallen willen we als school optreden, want pesten wordt niet aanvaard.

Een **dader** staat positief tegenover geweld, is impulsief, fysiek sterker en wil overheersen. Hij vindt zichzelf wel stoer en pest om aandacht of status te krijgen. Kan zich moeilijk inleven.

Meelopers pesten mee, maar nemen niet het initiatief. Zijn ze bang om zelf het slachtoffer te worden of proberen ze zo aan populariteit te winnen?

Verdedigers durven wel eens op te komen voor het slachtoffer. Ze dwingen respect af en hebben daardoor invloed in de groep.

Buitenstaanders pesten niet, maar doen uit angst ook niks om het pesten te stoppen.

Omstaanders zijn soms zelf bang van diegenen die pesten, wellicht uit schrik om zelf gepest te worden. Ze durven vaak niet tussenbeide te komen of hulp te zoeken, bijvoorbeeld uit angst om als klikspaan te worden aanzien. Soms verwijten ze het zichzelf omdat ze niet proberen of er niet in slagen om op te komen voor hun leeftijdsgenootjes die gepest worden.

Vaak is het de groep die de sleutel tot verandering in de hand heeft. Het blijft echter een feit dat reageren op pestgedrag onder leeftijdsgenoten moeilijk is omdat de plaats in de groep zo cruciaal is.

Uit onderzoek komt ook belangrijk goed nieuws. Kinderen die proberen het pesten te stoppen, slagen daar vaak goed en zeer snel in.

2.3. Over het kind dat pest

Vaak zie je dat leerlingen die pesten gemiddeld genomen:

- minder medeleven en respect tonen voor de leerling die gepest wordt;
- zich niet schuldig voelen (leggen de schuld bij de leerling die gepest wordt);
- het eigen gedrag goedpraten of minimaliseren;
- onzeker zijn;
- soms niet goed weten hoe op een goede manier contact te leggen. Ze verbergen hun onzekerheid door stoer te doen (populariteit afdwingen);
- moeite hebben met grenzen respecteren;
- zelf problemen hebben die ze afreageren;
- zich vervelen;
- even verstandig zijn;
- minder volgzzaam zijn;
- vaker straf krijgen;
- zich afzetten;
- zich niet aan afspraken houden;
- problemen hebben met het interpreteren van lichaamstaal;
- gesloten zijn (waardoor soms agressief);
- moeite hebben met kritiek.

Maar waarom gaat een leerling pesten? Dit kan verschillende oorzaken hebben, nl.:

- uit verveling of frustratie;
- omdat hij iemand niet kan luchten;
- om te bewijzen de sterkste te zijn;
- om macht te ervaren;
- om bijval te verwerven van andere leerlingen;
- om status te verwerven;
- omdat er een gebrek is aan supervisie;
- omdat ze sociale vaardigheden missen.

Pesten kan op verschillende manieren, o.a.:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- ...

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

2.4. Over het kind dat gepest wordt

Leerlingen die pesten kiezen een 'gemakkelijk' slachtoffer: iemand die verlegen is, moeilijk contacten legt of andere hobby's heeft dan de meeste andere leerlingen.

Een leerling die pest vindt bepaalde kenmerken van anderen een reden om te pesten. Bijvoorbeeld een manier van spreken of houding, slechte of net te goede schoolresultaten, etnische afkomst, socio-economische factoren, de vriendenkring, een uitzonderlijke intellectuele of lichamelijke eigenschap, het voorkomen of de kledij. Leerlingen die pesten grijpen dus bepaalde kenmerken van anderen aan om te kunnen viseren en pesten.

Er is echter geen algemene lijn of gemeenschappelijk kenmerk te vinden van leerlingen die gepest worden. Leerlingen die pesten doen dat gewoon om macht over iemand te krijgen. Ze pakken die enkeling of groep aan die ze denken gemakkelijk te kunnen overheersen.

De 'reden' voor de keuze van een doelwit ligt enkel en alleen bij de persoon die pest.

Wie gepest wordt is daar dus nooit verantwoordelijk voor. Geen enkel kenmerk van een kind verantwoordt het pesten.

Conclusies:

- geen enkele reden rechtvaardigt pestgedrag;
- leerlingen die pesten zijn altijd verantwoordelijk voor hun gedrag en pesten kan op geen enkele manier worden gerechtvaardigd;
- de leerling die wordt gepest, draagt nooit enige schuld. Niemand verdient het om te worden gepest.

Hoe weet ik of mijn/een kind gepest wordt? Pesten gaat vaak gepaard met stilzwijgen en geheimhouding. Daarom is het goed mogelijk dat kinderen niet zomaar komen vertellen dat ze gepest worden of getuige zijn van pestgedrag.

Een paar mogelijke signalen en gedragsveranderingen:

- herhaalde pogingen tot afwezigheid (bv.: buikpijn, hoofdpijn, ...), of vragen om van school te veranderen;
- een vrolijk kind dat plots teruggetrokken wordt en ongelukkig overkomt;
- plots veranderlijk gedrag
- emotionele moeilijkheden, eetproblemen
- mindere resultaten
- fysieke verwondingen, vaak kapotte spullen of kledij
- ...

Geen van die signalen wil zeggen dat er inderdaad gepest wordt. Ze kunnen wel wijzen op een (ander) probleem.

3. Preventief werken

We willen als school ervoor zorgen dat kinderen graag naar school komen in een veilige omgeving. SAMEN met alle betrokken partijen willen we hiervoor zorgen. Het schoolteam werkt aan een preventieve aanpak op zowel klas- als schoolniveau.

3.1. Werken aan een positief klasklimaat

Dit helpt zeker en vast om probleemsituaties te voorkomen. Als de leerlingen zich goed in hun vel voelen, zich veilig en verbonden voelen met elkaar en in hun omgeving een oprechte betrokkenheid ervaren, stijgt het welbevinden en duiken er ook minder problemen op.

Dankzij een warm klasklimaat kan er gepraat worden over gevoelens, strubbelingen en problemen. Door dit onderlinge vertrouwen en de wederzijdse zorg voor elkaar kunnen problemen heel snel in de kiem gesmoord worden.

Op klasniveau worden er o.a. volgende acties ondernomen:

- Maken van klasafspraken, gedragscode afspreken (zichtbaar in de klas en in de agenda van de kinderen);
- Regelmatig houden van formele en informele gesprekken over dagdagelijkse situaties (groepsgesprekken – individuele gesprekken – kindcontacten, ...);
- Veiligheid waarborgen;
- Rollenspel, groepsopdrachten, aanpak van conflicten, ... ;
- Aandacht hebben voor het goed met elkaar omgaan en het weerbaar maken van de leerlingen;
- Tijdens de lessen godsdienst en sociale vaardigheden praten over situaties, leren over belangrijke waarden en normen;
- In de kleuterschool thema's over sociale vaardigheden, 'jij en ik', vriendjes, gevoelens, enz.;
- Het luisteren naar de kinderen wanneer ze zich niet goed voelen in hun vel;
- Bij aanvang van elk schooljaar herhalen van de concrete afspraken om pesten tegen te gaan;
- Jaarlijks de gemaakte afspraken vastleggen in een kinderreglement (zie klasreglementen en leerlingenreglement) dat wordt ondertekend door de kinderen;
- ...

3.2. Werken aan een positief schoolklimaat

Een klasleerkracht is het eerste aanspreekpunt, maar staat er niet alleen voor. We werken samen met heel het team aan een positief schoolklimaat.

Op schoolniveau worden o.a. onderstaande acties ondernomen:

- Een duidelijk en gedragen pestbeleid;
- Veiligheid waarborgen;
- Gehoor geven aan kinderen m.b.t. ideeën in het kader van het antipestbeleid via o.a. De Braintrommel;
- Het zinvol invullen van de speeltijden a.d.h.v. speelplaatswinkel, speelkoffers, muziek op vrijdag, ... tijdens de middagpauze;
- Inrichting van de speelplaatsen;
- Infosessie en lessen i.v.m. veilig internet door derden voor de derde graad;
- In het 6de leerjaar lessen van de Mega Agent in het kader van het project MEGA;

- Bespreken van leerlingen en klassituaties met het zorgteam en directie tijdens zorgoverleg/MDO;
- Overleg met de leerkrachten tijdens personeelsvergaderingen over speeltijden, toezichten, conflicten, leerlingen, enz. ;
- Afspraken met de leerkrachten en middagtoezichters;
- Speelplaatsafspraken (zie document 'speelplaatsafspraken');
- Regelmatig overleg met de middagtoezichters;
- Nascholingen aanbieden;
- Jaarthema op schoolniveau waarbij belangrijke normen en waarden aan bod komen om goed met elkaar in sociale interactie te leren gaan (sociale vaardigheden);
- ...

Een ander fenomeen uit onze samenleving waar bijna elke school mee geconfronteerd wordt, is cyberpesten. Ook onze school ontsnapt hier niet aan. Daarom vinden we het ook belangrijk om tijd te maken voor dit aspect van pesten. Leerlingen worden geïnformeerd over de wetgeving van cyberpesten, krijgen een kijk op de impact die cyberpesten kan hebben op hun leefwereld. Ze krijgen ook een aantal kapstokken aangeboden om zich hiertegen te beschermen. Zie hoofdstuk 8: Cyberpesten.

3.3. Het voorbeeld van volwassenen

Ook het voorbeeld van volwassenen, bijvoorbeeld van leerkrachten en ouders, is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een omgeving waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard, waar geluisterd wordt naar elkaar en waar ruzies niet met geweld worden opgelost.

Agressief en onbeleefd gedrag wordt **van niemand** geaccepteerd!

4. Melden van pestproblematiek of verontrustende situaties

Regel 1: de kinderen zelf

We proberen kinderen aan te moedigen om pestsituaties te melden en de kinderen eraan te herinneren dat diegenen die pesten alleen maar sterk lijken. De meeste mensen hebben geen hoge dunk van kinderen die anderen pesten. Het is belangrijk om hen aan te leren om samen de situatie te melden, dat is gemakkelijker dan in hun eentje de stap te zetten. Het is daarom zo belangrijk dat kinderen weten dat ze in alle veiligheid over problemen kunnen praten met hun ouders, leeftijdsgenoten, leerkrachten en andere volwassenen rondom hen.

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Kinderen worden door leeftijdsgenoten en soms door volwassenen ontmoedigd om te praten. De vrees leeft sterk om bestempeld te worden als 'verklikker'. Het is belangrijk dat kinderen het verschil leren kennen tussen klikken en melden.

Vanaf de kleuterklas brengen we kinderen dit al bij. Een kind mag niet 'klikken', maar als het wordt gepest of als er ruzie met een ander is en waar er zelf geen oplossing kan bedacht worden, dan moet er hulp aan de leerkracht/toezichter gevraagd worden. Dit wordt niet gezien als klikken.

KLIKKEN

Dingen over iemand vertellen om die persoon in moeilijkheden te brengen

MELDEN

Hulp zoeken wanneer jij of iemand die je kent gekwetst wordt of zich onveilig voelt

Regel 2: de leerkrachten/toezichters

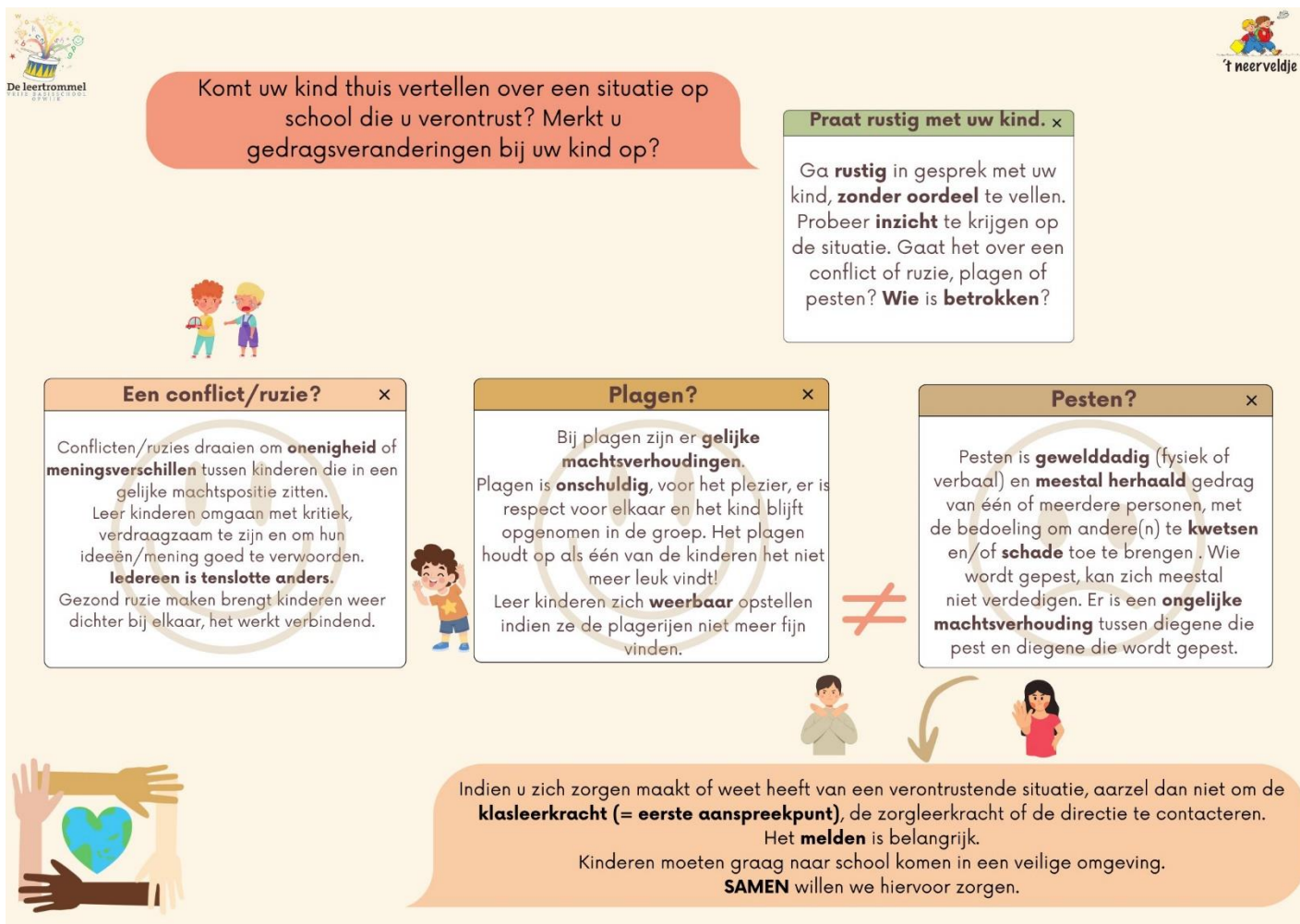
Een tweede stelregel is dat leerkrachten en toezichters hun verantwoordelijkheid moeten nemen indien zij geconfronteerd worden met een pestsituatie. Hierover worden samen met heel het schoolteam de nodige afspraken gemaakt.

Regel 3: de ouders of andere volwassenen

Indien de ouders of een andere volwassene weet hebben van een pestsituatie is het belangrijk dat er zo snel mogelijk contact met de school wordt opgenomen. Bij een ernstig conflict of een pestsituatie is het belangrijk om snel op te treden en kort op de bal te spelen.

Het eerste aanspreekpunt is de klasleerkracht. Ook een zorgleerkracht en/of de directie mogen steeds gecontacteerd worden bij verontrustende situatie. We willen echter wel samenwerken zonder bemoeienissen; school en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Soms denken ouders eraan om bij een pestprobleem contact op te nemen met de kinderen die pesten en/of hun ouders. Het aanspreken van andere kinderen op de speelplaats kan verleidelijk zijn als ouder. Dit is af te raden. Als ouder ben je vaak erg emotioneel betrokken en ook andere ouders zullen proberen hun eigen kinderen te beschermen. Bij problemen van pesten zullen de leerkrachten en directie hun verantwoordelijkheid nemen en overleggen met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

We maakten onderstaande flyer om hier meer duidelijk in te brengen.

Komt uw kind thuis vertellen over een situatie op school die u verontrust? Merkt u gedragsveranderingen bij uw kind op?

Praat rustig met uw kind. x

Ga **rustig** in gesprek met uw kind, **zonder oordeel** te vellen. Probeer **inzicht** te krijgen op de situatie. Gaat het over een conflict of ruzie, plagen of pesten? **Wie** is **betrokken**?

Een conflict/ruzie? x

Conflicten/ruzies draaien om **onenigheid** of **meningsverschillen** tussen kinderen die in een gelijke machtspositie zitten. Leer kinderen omgaan met kritiek, verdraagzaam te zijn en om hun ideeën/mening goed te verwoorden. **Iedereen is tenslotte anders.** Gezond ruzie maken brengt kinderen weer dichterbij elkaar, het werkt verbindend.

Plagen? x

Bij plagen zijn er **gelijke machtsverhoudingen**. Plagen is **onschuldig**, voor het plezier, er is respect voor elkaar en het kind blijft opgenomen in de groep. Het plagen houdt op als één van de kinderen het niet meer leuk vindt! Leer kinderen zich **weerbaar** opstellen indien ze de plagerijen niet meer fijn vinden.

Pesten? x

Pesten is **gewelddadig** (fysiek of verbaal) en **meestal herhaald** gedrag van één of meerdere personen, met de bedoeling om andere(n) te **kwetsen** en/of **schade** toe te brengen. Wie wordt gepest, kan zich meestal niet verdedigen. Er is een **ongelijke machtsverhouding** tussen diegene die pest en diegene die wordt gepest.

Indien u zich zorgen maakt of weet heeft van een verontrustende situatie, aarzel dan niet om de **klasleerkracht (= eerste aanspreekpunt)**, de zorgleerkracht of de directie te contacteren. Het **melden** is belangrijk. Kinderen moeten graag naar school komen in een veilige omgeving. **SAMEN** willen we hiervoor zorgen.

5. Aanpak van pestgedrag

Als ondanks de preventieve maatregelen toch een pestsituatie ontstaat, kiezen we voor een methode om krachtig op te treden bij pesten. Er wordt samen met de betrokken leerlingen en/of de hele klas gewerkt rond aan het aanpakken van dit probleem. Naast de pesters en de gepeste leerlingen zijn er immers vaak ook andere leerlingen bij betrokken en ondervindt de klas ook de nadelige gevolgen hiervan. Onze school kiest voor maatregelen die het vertrouwen tussen de betrokkenen en hun omgeving herstellen en versterken.

Pesten is aangeleerd gedrag. Als kinderen anderen pesten, kunnen ze dat gedrag dus ook weer wijzigen. Door pesten als aangeleerd gedrag te zien, geef je kinderen de mogelijkheid om te veranderen. Want het leven van kinderen is ingewikkeld: nu eens anderen pesten, dan weer gepest worden en vaak toekijken hoe het gebeurt.

5.1. Aanpak op klas- en schoolniveau

Afhankelijk van de situatie zal er een aanpak op maat van de leerlingen en situatie uitgestippeld worden. Het is daarom belangrijk om bij het melden zoveel mogelijk informatie door te geven. Een eerlijke en transparante melding is noodzakelijk. De melding kan gebeuren door leerlingen, ouders, andere volwassenen of leerkrachten.

Specifiek voor pesten vormt de begeleiding van het slachtoffer, de pesters en omstaanders steeds het uitgangspunt. Het belangrijkste argument om bij een pestprobleem niet onmiddellijk te sanctioneren, is dat een harde aanpak het probleem meestal niet oplost. Een leerling die pest en die hiervoor gestraft wordt, zal niet stoppen met pesten. Integendeel, de kans bestaat dat pesters die worden gestraft, wraak nemen en hun slachtoffer nog geniepiger gaan aanpakken. Dit heeft tot gevolg dat veel leerlingen niet durven vertellen dat ze worden gepest en dat getuigen zwijgen uit angst om zelf een slachtoffer te worden. De klemtoon in deze paragraaf ligt dan ook op de begeleiding van het pestprobleem. Er zijn immers verschillende methodes om op school aan pesten te werken. Elke methode heeft als uitgangspunt dat straffen in eerste instantie niet de beste oplossing is en dat pesten best in een zo vroeg mogelijk stadium wordt aangepakt. Afhankelijk van de concrete situatie zullen in de meeste trajecten de klasleerkracht, de zorgleerkracht en/of een lid van het directieteam het traject begeleiden.

De meest gehanteerde methode is 'de No Blame methode'. Deze methode hanteert een groepsgerichte aanpak van pestproblemen. Het No Blame groepje bestaat uit de leerlingen die gepest hebben, de omstaanders en leerlingen die de gepeste willen steunen. De leerling die gepest wordt hoort er niet bij. De groep leerlingen wordt uitgedaagd om oplossingen te zoeken voor het pesten. Deze methode speelt in op de empathie van de omstaanders. Als de leerling die pest, geen steun ondervindt van hen, zal hij in vele gevallen stoppen met pesten. De klemtoon ligt op het probleem oplossen en een fijnere groepssfeer creëren naar de toekomst toe. Dit is uiteraard een proces en niet iets dat je van de ene week op de andere kan veranderen.

Een rode draad in de methodiek is de uitspraak: 'over feiten kun je discussiëren, gevoelens die zijn er'. Feiten over wat het slachtoffer exact is overkomen zijn niet de essentie, wel de impact ervan op die persoon én de groep en hoe je de groepssfeer kan verbeteren. De 7 stappen van No Blame zijn:

1. Een gesprek met het slachtoffer/de slachtoffers
2. Een eerste bijeenkomst met 'de No Blame-groep'
3. Probleem uitleggen
4. Wijzen op gedeelde verantwoordelijkheid
5. Ideeën/acties voor de toekomst bespreken
6. De groep de kans geven om ideeën/acties te realiseren
7. Individuele gesprekken

Na aan traject blijft opvolging noodzakelijk en er niet te snel vanuit te gaan dat het probleem volledig van de baan is.

Indien er sprake is van een pestsituatie of ernstige conflicten, wordt het schoolteam ook op de hoogte gebracht en worden intern de nodige afspraken gemaakt.

In sommige trajecten kan ook de inschakeling van het CLB noodzakelijk zijn.

5.2. Ouderbetrokkenheid

Het is niet nodig om bij elk incident of akkefietje de ouders van het slachtoffer uit te nodigen. Wanneer het gaat om ernstige feiten of een pestsituatie zullen ouders van het slachtoffer uiteraard wel uitgenodigd worden. Het is belangrijk om dan de tijd te nemen om naar elkaar te luisteren en begrip te tonen voor elkaar. De aanpak wordt samen besproken.

Voor de ouders van de pester gelden dezelfde principes als voor de ouders van het slachtoffer. Het is niet noodzakelijk dat ze bij elk incident gecontacteerd worden, maar bij ernstige feiten is dit wel het geval. Tijdens het gesprek worden ze geconfronteerd met de feiten. Daarbij wordt beklemtoond dat de school de pester niet afwijst en ook geen oordeel velt over de deskundigheid van de ouders als opvoeders, maar dat het gaat om het gedrag en de daden van hun kind. De aanpak wordt ook met hen besproken.

Indien noodzakelijk worden ook de ouders van de omstaanders of andere betrokken leerlingen gecontacteerd.

5.3. Consequenties

Indien er al verschillende trajecten zijn doorlopen, er geen verbetering is in het gedrag en bij herhaaldelijk pestgedrag door dezelfde leerling(en) volgen er wel sancties.

Deze sancties worden samen met de directie besproken en kunnen bestaan uit het verwijderen van de leerling op de speelplaats (pauze in zorglokaal/time-out), een gedragskaart, niet laten deelnemen aan extra-muros-activiteiten, enz. Deze sancties worden ook aan de ouders meegedeeld.

Dit alles wordt genoteerd in het leerlingendossier.

Indien de ondernomen stappen niet helpen en er herval is, zal een tuchtdossier opgestart worden. In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden van de lessen.

6. Begeleiding

In onze school beschikken wij over een anti-pest koffer met materiaal om een pestproblematiek aan te pakken, individueel of in groep (zie zorgcoördinator).

Onze school werkt nauw samen met het CLB van Asse, o.a. door klasondersteunend te werken en via klasgesprekken.

6.1. Tips voor begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest;
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten;
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren;
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen, duidelijk maken dat je het gedrag niet fijn vindt door 'STOP' te zeggen, ...;
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil;
- Sterke kanten van de leerling benadrukken;
- Zich weerbaar leren opstellen;
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt;
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog kan toenemen;
- ...

6.2. Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen van hulp, bv.: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, CLB, ...

6.3. Begeleiding van de klasgenoten

- Klasgesprekken waarin het verschil tussen plagen en pesten wordt toegelicht.
- Geef duidelijk aan dat het gedrag van de dader over de grens ging.
- Zoek samen naar oplossingen om het opnieuw veilig en aangenaam te maken voor iedereen in de klas.
- Volg de gemaakte voorstellen en afspraken op.

7. Adviezen en tips voor ouders

7.1. Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat of online, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Gelieve ook de school hiervan op de hoogte te brengen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

7.2. Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat

7.3. Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

8. Cyberpesten

8.1. Wat is digitaal pesten?

Wie cyberpest doet dat vaker anoniem. De rem om te cyberpesten is kleiner. Het is laagdrempelig. Vaak gebeurt het zonder getuigen. Er speelt een 'cockpit-effect' mee: degene die pest ziet de gevolgen van zijn daden niet. Bij cyberpesten is het moeilijker om te nuanceren, zowel voor degene die pest, als degene die gepest wordt. Cyberpesten gebeurt potentieel voor een groot publiek. Het blijft vaak op het internet staan en kan zelfs snel verspreiden (sneeuwbal effect). Degene die geyberpest wordt voelt zich nergens meer veilig en ervaart het pesten als onvoorspelbaar.

Cyberpesten gebeurt meestal buiten de school, buiten de schooluren. Soms zijn er ook leerlingen van andere scholen bij betrokken. Hierbij rekenen we ook op de verantwoordelijkheid van de ouders in de opvolging hiervan. Kinderen van een lagere school hebben controle nodig.

Indien wij als school meldingen krijgen, vragen wij volledige medewerking van de ouders om hier samen aan te werken.

Digitaal pesten of cyberpesten heeft als kenmerk dat het pesten gaat via gsm of via internet. Vormen van digitaal pesten zijn:

- iemand uitschelden of belachelijk maken
- een virus toesturen
- foto's op internet zetten of naar elkaar doorsturen
- een wachtwoord hacken
- een dreigmailtje versturen
- ...

Doordat de verzender ook anoniem kan blijven, zijn digitale pesterijen vaak grover en kwetsender dan de traditionele vormen van pesten. Er komt psychisch geweld aan te pas en het gebeurt met opzet. En omdat de boodschap zwart op wit staat komt die extra hard aan. Kinderen die aan het mailen of chatten zijn, gedragen zich ongeremder en vrijer. Via snapchat, tiktok, whatsapp, ... durven ze tegenover vrienden openhartiger over hun problemen te praten.

Maar ze zeggen ook sneller en makkelijker minder leuke dingen en zijn dan vaak ruwer in hun taalgebruik. Het 'nieuwe pesten' vindt voornamelijk plaats buiten de schooltijden, maar beïnvloedt wel het pedagogische klimaat in de klas en dus ook de lessen. Wij besteden ook extra aandacht aan cyberpesten omdat dit toch een zeer actueel item is. Een fenomeen dat helaas steeds vaker voorkomt (ook) in de lagere school.

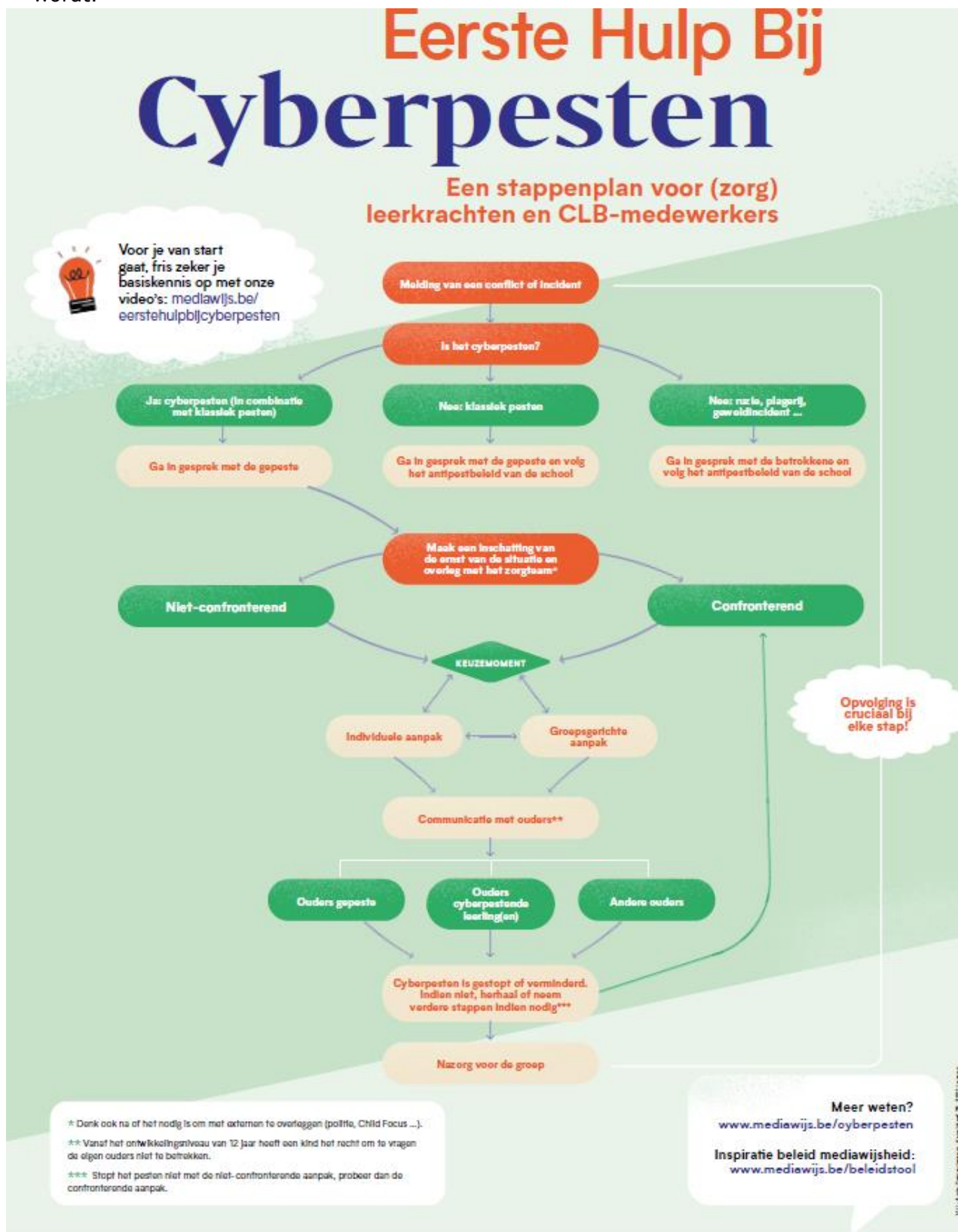
8.2. De school wil cyberpesten voorkomen

Door:

- de leerlingen bewust te maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten, met behulp van gerichte voorlichting en ondersteunende programma's,
- samen met de leerlingen afspraken te maken over internetgedrag,
- het cyberpesten bespreekbaar te maken in de groep en de leerlingen elkaar daarop te laten aanspreken,
- leerlingen duidelijk te maken wat de sancties zijn op cyberpesten (denk aan het uitsluiten van het internetgebruik op school, als milde vorm, of het verwijderen van de lessen als uiterste maatregel)
- Ouders worden gewezen op de mogelijke risico's van internetgebruik door kinderen.
- integreren in lesaanbod en de lessen van de MEGA-agent

8.3. Stappenplan bij cyberpesten

Op volgende afbeeldingen staan tips indien iemand met cyberpesten geconfronteerd wordt.

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten gebeurt via digitale media. Het komt voor via sms, op sociale media, online messaging apps, fora, e-mail of tijdens online gaming of live stream. Voorbeelden van cyberpesten zijn uitsluiten, beloften, nadren, te lukt zeften, bedreigen of vernietigen.

Er zijn drie sleutelfactoren waarvan voldaan moet worden om te spreken van (cyber)pesten, namelijk:

- 1) **Intentie om iemand schade te berokkenen (mentaal en/of fysiek)**
- 2) **Herhaaldelijk karakter van de pesten**
- 3) **Mediatie/vermogen tussen pesten en de gepaste**

Wat is het verschil tussen cyberpesten en klassiek pesten?

Cyberpesten kan een grotere impact hebben dan klassiek pesten omdat het pesten onuitsprekbaar (i.e. de gepaste kan altijd en overal worden geconfronteerd met een aanval).

Vijf kenmerken onderscheiden cyberpesten van klassiek pesten:

- Het pesten kan anoniem gebeuren
- Er is een eindeloos publiek mogelijk
- Het pesten is tijd- en plaatsafhankelijk
- De pester ziet de emoties van de gepeste niet
- Er is minder toezicht en controle

In dit filmpje legt Anja van Pijnstok helder uit wat cyberpesten precies is en hoe je het kan onderscheiden van klassiek pesten:

www.medialijw.be/eensterkanticyberpestbeleid

Een sterk anticyberpestbeleid: een integrale schoolaanpak

Scholen die breed inzetten op de thematiek van (cyber)pesten en het thema in de diepte uitvoeren boeken goede resultaten. In deze scholen zijn er opvallend minder slachtoffers van (cyber)pesten en zijn er betere contacten tussen zowel leerlingen onderling als tussen leerlingen en leerkrachten. Een sterk anticyberpestbeleid combineert initiatieven die:

- Een positief team-, klas- en schoolklimaat bevordert
- De brede doelpop van leerlingen, leerkrachten en ouders preventief vertrekt
- De risicofactoren van cyberpesten beperken of neutraliseren
- De aanpak en afhandeling van incidenten zo doeltreffend en kwaliteitsvol mogelijk maken

Ontdek de 6 basiselementen voor een sterk anticyberpestbeleid:

<https://www.medialijw.be/anticyberpestbeleid>

Melding van een conflict of incident

Als het slachtoffer het probleem zelf aanvalt, kan de begeleiding meteen starten door de persoon die het slachtoffer in vertrouwen nam of door een aanspreekpunt binnen de school of de klas.

Als de melding door iemand anders gebeurt, luister naar het verhaal, informeer naar en bekijk het eventuele bewijsmateriaal en ga na of het slachtoffer het cyberpestenprobleem persoonlijk (of samen met een vertrouwenspersoon) wil melden.

Is dat het geval, volg de situatie dan met de nodige aandacht op. Openbaar deelt het verhaal niet en wacht op de nodige aanpak. Het slachtoffer en de dader worden na een melding van het slachtoffer en de dader op de situatie die in de richting van (cyber)pesten wijzen.

Meer weten?

www.medialijw.be/cyberpesten

Hulp nodig?

www.allesoverpesten.be

Confronterende of niet-confronterende aanpak?

Niet-confronterende aanpak	Confronterende aanpak
Is probleemoplossend.	Heeft als doel om de pester(s) te confronteren met hun gedrag en de consequenties daarvan. Het is gericht op het veranderen van het gedrag en het aanpak van de pesten.
Beleving en hulpvraag van het slachtoffer zijn het vertrekpunt. Het is een voorwaarde voor de oplossing.	Beleving en hulpvraag van het slachtoffer zijn het vertrekpunt. Pester(s) wordt wel aangesproken op hun persoonlijkheid in wat fout is gebleven (gedrag).
Focus ligt NIET op schuld en schuldzaam.	

(Cyber)pesten aanpakken op groepsniveau

(Cyber)pesten is een groepsproces. Heb aandacht voor de verschillende actoren in een (cyber)pestsituatie volgens de pestificiel. Je kan in klas- of groepsverband bijvoorbeeld aan de slag met de No Blame-aanpak, waarbij de focus ligt op het gezamenlijk zoeken naar een oplossing en het verbeteren van de groepsdynamiek.

Tips voor het gesprek met de gepeste

- Luisteren. Samenweten en Doornen (LSD) is de basis van een goed gesprek.
- Maak tijd en neem het probleem ernstig.
- Zeg voor een veilige, bezonnen omgeving.
- Beleving staat boven feiten, hoe het slachtoffer zich voelt primeert.
- Wees transparant. Gaat aan dat je geen stappen zal zetten zonder het medeweten van het slachtoffer.
- Ga na op wie het slachtoffer nog kan terugvallen, moedig aan om deze relaties aan te spreken.
- Vraag aan het slachtoffer wat nodig is om verder te kunnen. Wat nu te doen op korte termijn?

Tips om mee te geven aan gepeste leerlingen

- Wij leerlingen op digitale oplossingen: toon hen hoe ze ongepaste inhoud kunnen rapporteren, daders blokkeren...
- Raad leerlingen aan om screenshots te nemen als bewijs.
- Moedig leerlingen aan om hulp te vragen en/of hulp te zoeken. Vooraf benoemen door naar Awek, WatWat, Alles over pesten, JAC, waar ze hun verhaal kwijt kunnen en/of hulp kunnen vinden.

OPGELET! Houd rekening met de rechtspositie van de minderjarige, de discriminatieplicht van schoolpersoneel, het beroepsgeheim van CLB-medewerkers en de medeplichtigheid bij ernstige of zorgvrijdende situaties.

Redenen om te kiezen voor een bepaalde aanpak

Niet-confronterende aanpak	Confronterende aanpak
Hier pesten is recent.	Hier pesten is al lang(er) bezig.
De pesten zijn minder ernstig of regelmatig.	Hier pesten heeft een grote impact op het slachtoffer (en zijn/haar omgeving).
De pester geniet hoge status en krijgt ruime steun.	De pester geniet hoge status en krijgt ruime steun.
Hier wordt in de klas van de pesten gesproken.	Hier wordt in de klas van de pesten gesproken.
Leertijd(en) sturen de gekozen aanpak.	Leertijd(en) sturen de gekozen aanpak.
	De pester geniet hoge status en krijgt ruime steun.
	Hier wordt in de klas van de pesten gesproken.
	Leertijd(en) sturen de gekozen aanpak.
	De pester geniet hoge status en krijgt ruime steun.

Vermijd dat jongeren foutieve informatie onder elkaar verspreiden of zich niet gehoord voelen in hun beleving. Maak ruimte voor een herstelproces. Voor een duurzame verandering verwijzen we graag naar de preventiepraktijk, waarbinnen de pro-actieve cirkel een plek krijgt als strategische basis.

Tips voor het gesprek met de degene die pest

- Luister naar de leefing en vraag om verduidelijking. Probeer te begrijpen waarom de leefing dit deed.
- Laat de pester zich verplaatsen in het slachtoffer. Vraag om na te denken over wat het slachtoffer nodig zou kunnen hebben of zou willen.
- Wij de leefing op het problematische gedrag en verduidelijk, waarom dit niet oké is.
- Vraag de pester om engagement te tonen (bv. hoe kan die er mee voor zorgen dat het slachtoffer zich weer veilig, gewenst voelt...) en bodenk de pester voor wat die zal doen om deze situatie aan te pakken.

Tips voor het gesprek met ouders

- Verrek met een helder en warm eerste gesprek met de ouders.
- Leg de zorgvraag m.b.t. hun kind in het midden.
- Maak voldoende afspraken en spreek af hoe jullie contact zullen houden. (mogelijk) ingetrokken.
- Luister naar de ouders en respecteer de weerstand die je ervaart.
- Ga samen op zoek naar wat nodig, wenselijk en mogelijk is en kies voor een haalbare aanpak die de band met het kind de juiste richting geeft.
- Vergeet niet: vanaf het ontwikkelingsniveau van 12 jaar heeft een kind het recht om te vragen de eigen ouders niet te betrekken.

Opvolging en nazorg

Blijf de situatie opvolgen en check regelmatig hoe het gaat met de betrokkenen en of de gemaakte afspraken worden gerespecteerd. Herhaal of stel de gekozen aanpak bij indien nodig.

STOP (CYBER)PESTEN

www.allesoverpesten.be

Maak ik het niet erger?

Wat als het niet stopt?

Er kan toch niets aan gedaan worden...

Word je gepest?

Het is **nooit** jouw fout

Het is **belangrijk** dat er iets aan gedaan wordt en dat je **erover praat met iemand die je vertrouwt**.

Wat als ze mij gaan beginnen pesten?

Misschien is het allemaal zo erg niet?

Ik wil er niet in betrokken raken...

Zie je dat iemand gepest wordt?

Je kan helpen, ook zonder dat je er tussen moet springen.

Jij moet dit niet oplossen, maar je moet het wel zeggen aan een volwassene. Dat is niet klikken, dat is bezorgd zijn. En dat is prima!

Ik ben bang voor straf...

Ben ik een slappeling?

Hoe kan ik hiermee stoppen zonder mijn gezicht te verliezen?

Heb je zelf iemand gepest?

Het is **nooit** te laat om iets te veranderen. **Fouten maken mag**, maar het is belangrijk dat je dit durft toegeven en je fouten wil goed maken.

Pesten kan je niet alleen oplossen. Je moet het samen doen, op de plek waar het pesten gebeurt. Daarom is het belangrijk dat je iemand in vertrouwen neemt. **Er is ALTIJD iemand die naar je wil luisteren.**

BIJ WIE KAN IK TERECHT?

A

Is er iemand in je omgeving die je **genoeg vertrouwt** om mee te **praten** (je ouders, leerkracht, leider, trainer...)?

1. Vertel je verhaal
 2. Maak samen een plan van wat jullie gaan doen.
- > Het is normaal dat je dit spannend vindt en soms twijfelt. Weet dat je goed bezig bent en dat het belangrijk is om iets te doen.

B

Vind je **niemand in je omgeving die je kan helpen**? Dan kan je ook terecht bij organisaties/mensen die hiervoor dienen:

- **CLB-medewerker** van je school
 - de **API** van jouw **jeugdbeweging** of sportclub
- (Een API is een 'aanspreekpunt integriteit': zij zijn opgeleid en mee verantwoordelijk voor hoe het met je gaat en je te helpen als dat nodig is.)

C

Durf je **niet** meteen met iemand (in je buurt) te praten? Je vindt ook een **luisterend oor** bij:

- 1712 | 1712.be
- Awel | awel.be
- CLBchat | clbchat.be
- JAC-chat | jac.be > +12 jaar
- Lumi | lumi.be
- Overkop | overkop.be
- Tele-Onthaal | tele-onthaal.be
- Zelfmoordlijn | zelfmoord1813.be

Scan de QR-code voor de digitale versie op www.allesoverpesten.be

ALLES over PESTEN

Afhankelijk van de situatie wordt er een stappenplan uitgestippeld. Hieronder kunt u enkele mogelijkheden terugvinden.

8.3.1. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer als met de daders in gesprek gegaan wordt. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt over het vervolg.

Gesprek met de gepeste leerling.

Het is van belang dat de leerkracht:

- deze leerling en diens klacht serieus neemt.
- de leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
- zich probeert in te leven in de leerling.
- geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
- de leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en/of te verwijderen wanneer het om digitaal pesten gaat.
- door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt of zelf pest.

Opsporen van de dader(s)

Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is zal er getracht moeten worden om dit op te sporen. Dit kan gedaan worden door gesprekken te bewaren en uit te printen. In deze gesprekken kunnen aanwijzingen staan over wie de dader is. Het is niet toegestaan gebruik te maken van websites als Facebook of het bekijken van de mail. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten en aanwijzingen kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

Gesprek met de dader(s)

Hierbij is het van belang:

- In te gaan op wat er gaande is.
- Door te vragen.
- Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen.
- Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling.
- Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is.

Als het pesten op deze manier bespreekbaar wordt gemaakt, bestaat wel het gevaar dat het slachtoffer opnieuw door de pester(s) te grazen wordt genomen.

Wij moeten er dus voor zorgen dat er een goed pestbeleid is en dat leerkrachten oog houden voor het pestgedrag. Wanneer er een goed pestbeleid is, wordt de kans op herhaling kleiner. Wij bespreken dit in het team.

8.3.2. Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester en andere betrokken leerlingen zo spoedig mogelijk over wat er speelt.

Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen. Denk hierbij aan het volgende:

- De leerkracht vraagt de ouders of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- De leerkracht informeert de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
- De leerkracht vertelt de ouders welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen.
- De leerkracht kan de ouders/verzorgers voor meer informatie doorverwijzen.

De leerkrachten en de directeur streven er naar om (digitaal) pesten te stoppen, of liever nog, te voorkomen. Dit zal niet altijd lukken, omdat deze vorm van pestgedrag zich meestal buiten school afspeelt. Toch vinden de leerkrachten en de directeur het erg belangrijk om te doen wat in hun vermogen ligt. Immers, kinderen kunnen pas goed leren als ze zich veilig voelen.

Onderstaande brief zal ook meegegeven of verstuurd worden naar de klas. De betrokken ouders zullen ook apart geïnformeerd worden.

Beste ouder(s)

De afgelopen weken valt het op dat de leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar erg actief zijn op sociale media zoals WhatsApp, TikTok, Instagram, enzovoort. De leerlingen kunnen elkaar zo buiten de schooltijd ontmoeten.

Het is echter moeilijk voor kinderen van deze leeftijd om hier grenzen en afspraken te respecteren, indien ze hierbij niet begeleid worden. Zo kunnen opmerkingen over medeleerlingen pijn en verdriet veroorzaken. Maar ook ongepaste ideeën, foto's en filmpjes worden gedeeld. De leerlingen staan te weinig stil bij het feit dat sommige woorden of daden een groot effect kunnen hebben. Foto's en filmpjes kunnen ook opgeslagen en verspreid worden. We merken dat de leerlingen te weinig stilstaan bij de gevaren van het internet.

De online woordenwisselingen zorgen vaak nadien voor spanningen binnen onze schoolmuren, met soms ruzies en discussies tot gevolg.

De juffen besteden veel tijd aan het uitpraten en oplossen van conflicten. Er werden al lessen gegeven over mediawijsheid en de wijze waarop om te gaan met sociale media.

We vinden dit als school zeer waardevol, maar ervaren dit als zeer intensief. Bijgevolg vragen we dat u het online surfgedrag van uw kind, alsook de attitude op sociale media mee opvolgt en eventueel bijstuurt waar nodig. Het is voor ons moeilijk om hier een goed zicht op te krijgen.

Alleen samen kunnen we onze kinderen mediawijzer maken.

Op onderstaande websites kan u meer informatie vinden:

<https://www.childfocus.be/nl/preventie/clicksafe-veilig-internetten>
<https://www.veiligonline.be/>
<https://www.medianest.be/>
https://www.cjg043.nl/10-tips-voor-verantwoord-online-gedrag-van-je-puber/?fbclid=IwAR2dvvM6PwYaa93fM4Cm9-k33oE_S11tKaoE6UqOkouAqwbL0gxgp9kRejk

Aarzel niet om de school te contacteren moest u zich zorgen maken of vragen hebben.

Met vriendelijke groeten

Het leerkrachtenteam en de directie

8.3.3 Verdere opvolging en nazorg

Het schoolteam en de ouders bewaken de situatie.

De gemaakte afspraken en de opvolging worden geregistreerd in het leerlingendossier.

Deze gegevens kunnen indien nodig bij het niet naleven van de gemaakte afspraken opgenomen worden in het tuchtdossier.

Het is belangrijk om de leerlingen te blijven volgen, om te voorkomen dat het pestgedrag terugkeert.

De leerling die gepest is en andere leerlingen worden af en toe bevraagd, hoe het met hem/haar gaat. Let erop dat dit gebeurt in een veilige ruimte.

Wanneer het pesten door blijft gaan of terugkeert volgen we achtereenvolgens de volgende stappen:

a. Er vindt een gesprek plaats tussen directie, leerkracht en ouders van de pestende leerling. In dit gesprek worden afspraken gemaakt over de aanpak. Er wordt van dit gesprek een verslag opgemaakt. Dit komt in het leerlingendossier. Een tuchtdossier wordt opgemaakt.

b. Mocht in het voornoemde gesprek geen overeenstemming bereikt worden, dan neemt de directie een besluit over de vervolgstappen. Hiervan worden ouders en leerkracht binnen een week na het gesprek schriftelijk op de hoogte gesteld

c. Bij aanhoudend ongewenst gedrag van de leerling kan de directie besluiten tot een (tijdelijke) schorsing van de leerling.

d. Wanneer ook hierna het ongewenste gedrag aanhoudt, zal de directeur het bevoegd gezag verzoeken tot verwijdering over te gaan. Hierbij wordt de procedure als omschreven in het schoolreglement (toelating, schorsing en verwijdering) in acht genomen.

9. Bronnen

PRO + vademecum zorg en kansen

Bundel + website VCOV

<https://kieskleurtegenpesten.be/een-jaar-lang/>

<https://tumult.be/ondersteuning/kennis/pesten/no-blame/>

<https://www.mediawijs.be/nl>

https://assets.mediawijs.be/2022-11/mw_flow_cyberpesten_a2_lr_1_0.pdf

https://kieskleurtegenpesten.be/wp-content/uploads/2023/11/WWjongeren_20112023.pdf

<https://www.kivaschool.be/>

<https://www.allesoverpesten.be/>